

SHRI K. R. KATARA ARTS COLLEGE – SHAMLAJI

M.A. SEM II

મહાભાષ્ય - સિધ્ધાંતકૌમુદી

MCQ-50 Questions

SUB : SANSKRIT (C.C.203)

Sender - Prof : M.M. Vyas,

Mo : 9427693554

સૂચના : નીચેના પ્રશ્નોના ચાર વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી (✓) ની નિશાની કરો.

પ્ર-૧ વ્યાકરણગ્રંથ અષ્ટાધ્યાયીના રચયિતા મુનિનું નામ શું છે?

(અ) અન્નંભદ્ર (બ) પાણિનિ (ક) કાલિદાસ (ડ) પતંજલિ

પ્ર-૨ “સિધ્ધાંત કૌમુદી” ગ્રંથના લેખક વૈયાકરણનું નામ આપો.

(અ) ભદ્રેજી દીક્ષિત (બ) પતંજલિ (ક) વ્યાડિ (ડ) અધોક્ષજ

પ્ર-૩ અષ્ટાધ્યાયીમાં વ્યાકરણનાં સંભવિત સૂત્રો કેટલાં છે?

(અ) બે હજાર (બ) ત્રણ હજાર (ક) એક હજાર (ડ) ચાર હજાર

પ્ર-૪ ભદ્રેજી દીક્ષિતના ગ્રંથના બે વિભાગમાંથી પહેલો-નાનો વિભાગ કયો?

(અ) લઘુસિધ્ધાંત કૌમુદી (બ) મધ્યમ સિધ્ધાંત કૌમુદી
(ક) શારીરકભાષ્ય (ડ) દીપિકા ટીકા

પ્ર-૫ ભદ્રેજી દીક્ષિતના લઘુસિધ્ધાંત કૌમુદી સિવાયના ગ્રંથભાગને શું નામ આપવામાં આવ્યું?

(અ) વિદ્વન્મનો રંજિની (બ) તર્કસંગ્રહ
(ક) મધ્યમ સિધ્ધાંત કૌમુદી (ડ) ભામતી

પ્ર-૬ “કર્તાએ જે કરવાનું હોય તેને કહેવાય?

(અ) સંબોધને ચ (બ) કર્મ ણ દ્ વતીયા
(ક) કર્તુઃ ઇપ્સિતતમમ્ કર્મ (ડ) શેષે ષષ્ઠી

પ્ર-૭ વ્યાકરણમાં મુનિત્રયમ્ કયા કયા વૈયાકરણોને કહેવાય છે?

(અ) પાણિનિ-પતંજલિ-કાત્યાયન (બ) બાણ-ભાસ-કાલિદાસ
(ક) ભારવિ-માધ-હર્ષ (ડ) જયદેવ-અશ્વઘોષ-ભાસ

પ્ર-૮ વેદપુરુષનું ક્યું અવયવ-ઉત્તમ અવયવ વ્યાકરણ કહેવાય છે?

(અ) મસ્તક (બ) મુખમ્ (ક) હસ્તમ્ (ડ) પાદમ્

પ્ર-૯ પુત્રને વધુ ન ભણે તો વ્યાકરણ શા માટે ભણવાનું કહે છે?

(નીચેના અ ત્રણ શબ્દો બરાબર શીખાય એ માટે)

(અ) ભદ્ર-શઠ-કઠ (બ) સ્વજન-સકલ-સકૃત
(ક) બલ્લ-મલ્લ-ભલ્લ (ડ) ચલ-કલ-બલ

પ્ર-૧૦ વ્યાકરણ શાસ્ત્રના સમર્થનમાં ઐતરેય આરણ્યકમાં શું કહેવાયું છે?

(અ) મુખં વ્યાકરણમ્ સ્મૃતમ્ (બ) વાગ્ વે સર્વાન્ કામાન્ દુહે
(ક) વ્યા ક્રયનો... (ડ)

પ્ર-૧૧ શબ્દ અને અર્થ વચ્ચેના પરસ્પરના સંબંધને લીધે શું ઉત્પન્ન થયું?

- (અ) અર્થાનુશાસન (બ) શબ્દાનુશાસન
(ક) લોકાનુશાસન (ડ) રાજ્યાનુશાસન

પ્ર-૧૨ લોક-જનસામાન્ય શેનાથી અનુપ્રાણીત થાય છે?

- (અ) ઉપનિષદ (બ) લિંગપુરાણ (ક) વેદ (ડ) શાસ્ત્ર

પ્ર-૧૩ વેદાધ્યાયનનું અને તે દ્વારા વ્યાકરણનું એક (કોઈ એક) પ્રયોજન શું છે?

- (અ) વેદનો પ્રચાર-પ્રસાર (બ) વેદજ્ઞાનમાં વૃદ્ધિ
(ક) વેદરક્ષા (ડ) વેદ પાઠ-પઠનની પરંપરાનિર્વહણ

પ્ર-૧૪ વ્યાકરણ મુજબ શબ્દ કેવો છે?

- (અ) નિત્ય (બ) અનિત્ય (ક) ઉભય (ડ) દૈવી

પ્ર-૧૫ સમ્યક્ વેદ પરિપાલન માટે શાનું જ્ઞાન જરૂરી છે?

- (અ) નિરુક્ત શાસ્ત્રનું જ્ઞાન (બ) બાલાક્ષરીનું જ્ઞાન
(ક) વૈદિક છંદોનું જ્ઞાન (ડ) વ્યાકરણ શાસ્ત્રનું જ્ઞાન

પ્ર-૧૬ શબ્દશાસ્ત્રને જાણવાનું પ્રયોજન (કોઈ એક) સ્પષ્ટ કરો.

- (અ) લાઘવ (બ) શબ્દકોષ જાણવાનું
(ક) અધ્યયન (ડ) શાસ્ત્રજ્ઞાન

પ્ર-૧૭ બ્રાહ્મણે શાને માટે ષડ્અંગ વેદોનું અધ્યયન કરવું ઘટે?

- (અ) અર્થપ્રાપ્તિ માટે (બ) નિષ્કારણ
(ક) યજ્ઞપ્રાપ્તિ માટે (ડ) વેદજ્ઞાન દ્વારા વિદેશગમન માટે

પ્ર-૧૮ વ્યાકરણ ભણવાનું કોઈ એક પ્રયોજન દર્શાવો.

- (અ) અસંદેહાર્થ (બ) નિષ્કારણ (ક) અર્થપ્રાપ્તિ (ડ) મશપ્રાપ્તિ

પ્ર-૧૯ વ્યાકરણ શાસ્ત્રની રીતે દ્રુષ્ટ શબ્દ કેવો હોય છે?

- (અ) સ્વતઃ- વર્ણતઃ -મિથ્યાપ્રયુક્ત
(બ) દ્રુષ્ટ વ્યક્તિ દ્વારા બોલાતો
(ક) પરિસ્થિતિનો વિચાર કર્યા વગર બોલાતો
(ડ) નિરર્થક ઉચ્ચારણ

પ્ર-૨૦ વેદમાં ઉચ્ચારણ દોષ થાય તો શું ફળ મળે?

- (અ) ઉચ્ચારણ દોષથી યજ્ઞમાનનો વધ થાય
(બ) ઉચ્ચારણ દોષથી યજ્ઞફળ ન મળે
(ક) ઉચ્ચારણ દોષથી લોકમાં હાંસી થાય
(ડ) ઉચ્ચારણ દોષથી અપકીર્તિ થાય

પ્ર-૨૧ વેદજ્ઞાન હોય પણ અર્થજ્ઞાન ન હોય તેને માટે કયો શબ્દ પરંપરાએ કહ્યો છે?

- (અ) સ્થાણુરયં ભારહારઃ (બ) સ્થૂલોઽયમ્ (ક) સૂક્ષ્મોઽયમ્ (ડ) નિરર્થકોઽયં માનવઃ

પ્ર-૨૨ જે અર્થ જાણે છે (વેદનો) તેને શું મળે છે?

- (અ) ભદ્રમ્ અશ્નુતે (બ) અભદ્રમ્ પ્રાપ્યતે
(ક) નિરર્થક (ડ) કશું મળતું નથી

પ્ર-૨૩ બ્રાહ્મણને વ્યાકરણ ન આવડે તો તેને માટે ક્યો શબ્દ પ્રયુક્ત થાય છે?

- (અ) મુસ્લિમ (બ) અરબી (ક) ફારસી (ડ) મ્લેચ્છ

પ્ર-૨૪ વ્યવહાર કાળમાં શબ્દને યોગ્ય રીતે પ્રયોજે તેને માટે ક્યો શબ્દ છે?

- (અ) વ્યવહાર ડાહ્યો (બ) દાર્શનિક (ક) કુશળ (ડ) ધંધાદારી

પ્ર-૨૫ વ્યાકરણ શાસ્ત્રના વિવિધ પ્રયોજનો માંહેનું એક દર્શાવો?

- (અ) પ્રાયશ્ચિત ન કરવું પડે (બ) પાપ ન થાય તે માટે
(ક) યજ્ઞ સારી રીતે કરવા (ડ) પૂજા-પાઠ સારી રીતે કરવા

પ્ર-૨૬ પાણિનિ મુનિને ક્યું પ્રાણી ભક્ષિત કરી ગયેલ?

- (અ) શિયાળ (બ) સિંહ (ક) સાપ (ડ) વાઘ

પ્ર-૨૭ વ્યાકરણ ભણાવતાં એક સૂત્રમાં સુદેવો અ સ આવે છે?

- (અ) દેવેન્દ્ર (બ) મહેશ (ક) બ્રહ્મા (ડ) વરુણ:

પ્ર-૨૮ ચન્દ્ર શબ્દને લગતું એક પ્રાચીન વ્યાકરણને શું કહેવાય?

- (અ) સૌર (બ) ચાન્દ્ર (ક) ગાણપત્ય (ડ) દૈવીય

પ્ર-૨૯ વ્યાકરણને ભાષાનો રૂપી શરીરનો કહેવાય ?

- (અ) આત્મા (બ) અનાત્મા (ક) મૃગજળ (ડ) દોડવીર

પ્ર-૩૦ સંસ્કૃત ભાષા માટે બીજો ક્યો શબ્દ વપરાય છે?

- (અ) દેવગિરા (બ) ભૂતગિરા (ક) મૃતભાષા (ડ) પરાભાષા

પ્ર-૩૧ પહેલા ભાષા આવે છે કે વ્યાકરણ?

- (અ) બંને સાથે આવે (બ) ભાષા (ક) વ્યાકરણ (ડ) નિરર્થક

પ્ર-૩૨ તૃતીયાવિભક્તિ માટે પારિભાષિક રીતે ક્યો શબ્દ છે?

- (અ) અર્થસંગ્રહ (બ) દાન (ક) કરણકારક (ડ) કામશાસ્ત્ર

પ્ર-૩૩ ચતુર્થીવિભક્તિ માટે પારિભાષિક રીતે ક્યો શબ્દ છે?

- (અ) સંપ્રદાનકારક (બ) કરણકારક (ક) કતૃહારક (ડ) અપાદાન

પ્ર-૩૪ પંચમી વિભક્તિ માટે ક્યો શબ્દ પર્યાય છે?

- (અ) અપાદાનકારક (બ) સંબંધક (ક) કર્મકારક (ડ) સપ્તમી

પ્ર-૩૫ પ્રથમાવિભક્તિ માટેનો સચોટ પર્યાય ક્યો?

- (અ) કતૃકારક (બ) કર્મકારક (ક) કરણકારક (ડ) સંબંધક

પ્ર-૩૬ દ્વિતીયા વિભક્તિ માટેનો પર્યાય શબ્દ ક્યો છે?

- (અ) કર્મકારક (બ) સંપ્રદાનકારક (ક) અપાદાન (ડ) સંબંધક

પ્ર-૩૭ અપાદાન કારક કઈ વિભક્તિ માટે વપરાય છે?

(અ) પંચમી (બ) દ્વિતીયા (ક) પ્રથમા (ડ) સપ્તમી

પ્ર-૩૮ ષષ્ઠી વિભક્તિ માટે કયો શબ્દ છે?

(અ) સંબંધક (બ) તૃતીયા (ક) ચતુર્થી (ડ) અધિકરણ

પ્ર-૩૯ 'અધિકરણ' માટે કયો બીજો શબ્દ છે?

(અ) સપ્તમી (બ) સંબોધન (ક) દ્વિતીયા (ડ) તૃતીયા

પ્ર-૪૦ ॠरोति शब्दમાં કયો ધાતુ છે ?

(અ) भू (બ) अस् (ક) कृ (ડ) यज्

પ્ર-૪૧ સંસારમાં સર્વાધિક પ્રાચીન ભાષા કઈ?

(અ) અરબી (બ) ફારસી (ક) હિબ્રુ (ડ) સંસ્કૃત

પ્ર-૪૨ પાણિનિના પૂર્વવર્તી આચાર્ય કોણ હતા?

(અ) દેવલ (બ) ગાર્ગ્ય (ક) યાસ્ક (ડ)

શાકપુણી

પ્ર-૪૩ સત્તરમી સદીના મહાન વૈયાકરણ અને કવિ કોણ?

(અ) પંડિતરાજ જગન્નાથ (બ) અન્નંભટ્ટ

(ક) કાલીદાસ (ડ) ભાસ

પ્ર-૪૪ 'અવ્યય' શબ્દ કોને વ્યાકરણમાં કહેવાય છે?

(અ) જે શબ્દમાં કંઈ ફેરફાર ન થાય તે અવ્યય

(બ) વિભક્તિમાં હોય

(ક) મૂળધાતુરૂપે જ હોય

(ડ) નિરર્થક હોય

પ્ર-૪૫ પાણિનિ વ્યાકરણને સરલીકૃત કરીને વ્યાકરણ ગ્રંથ કોણે બનાવ્યો?

(અ) ભટ્ટોજી દીક્ષિત (બ) પંડિત જગન્નાથ

(ક) પંડિત શિવરામ (ડ) પંડિત શિવાદિત્ય

પ્ર-૪૬ 'વાક્યવિન્યાસ' એવો વ્યાકરણ શાસ્ત્રનો ગ્રંથ કોણે રચેલો?

(અ) કોણભટ્ટ (બ) પંડિત માધવ

(ક) પંડિત કેશવ (ડ) પંડિતરાજ જગન્નાથ

પ્ર-૪૭ બોપદેવ નામના પંડિતે કયો ગ્રંથ લખેલો?

(અ) ચાનુવ્યાકરણ (બ) મુગ્ધબોધ (ક) સારસ્વમ્ (ડ) ભામતિ

પ્ર-૪૮ આઠમી સદીના હેમચંદ્રાચાર્યે કયો વ્યાકરણ ગ્રંથ લખેલો?

(અ) દેવાનુશાસન (બ) મુદ્રાનુશાસન

(ક) શબ્દાનું શાસન (ડ) સારસ્વતાનુ શાસન

પ્ર-૪૯ વૈદિકસાહિત્યના સર્વાધિક જૂના ગ્રંથ રૂપે ઋગ્વેદને વ્યાકરણ શાસ્ત્ર માન્ય કરે છે?

(અ) હા, માન્ય કરે છે (બ) અમાન્ય (ક) નિરર્થક (ડ) ખબર નથી

પ્ર-૫૦ 'વાક્યપદીપ' નામનો ગ્રંથ કયા વૈયાકરણે લખેલો?

(અ) વૈયાકરણ ભર્તૃહરિ (બ) વરરુચિ (ક) શાકટાયન (ડ) કાત્યાયન

Sender –
Prof : M.M. Vyas,
Mo : 9427693554